

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓

ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป

กลับมาจากกรุงเทพฯ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๓ จนกระทั่งบัดนี้ก็ได้เทศน์
กัณฑ์หนึ่งในเดือนมกราคมต้นเดือน หลังจากนั้นแล้วก็ไม่ได้เทศน์อบรมพระเงรบ้าง
เลย ซึ่งเราไม่เคยปฏิบัติมาอย่างนี้ ก็เพราะธาตุขันธ์พอเป็นพอไป ไม่ได้เป็นอารมณ์กับ
ขันธ์เหล่านี้ แต่ระยะปี ๓๒, ๓๓ มานี้ รู้สึกว่าธาตุขันธ์อ่อนลงมากมายจะเทศน์ว่าการ
แต่ละครั้ง ๆ ต้องได้พิจารณา ถ้าเป็นรถก็ต้องตรวจดูเครื่องดูเคราให้เรียบร้อยก่อน
ที่จะออกวิ่ง นี่ก็เหมือนกัน ก่อนที่จะเทศน์ว่าการแต่ละครั้ง ๆ ต้องพิจารณาแล้ว
พิจารณาเล่า แล้วก็ปล่อยให้ผ่านไป ๆ เพราะธาตุขันธ์ไม่พร้อม ซึ่งแต่ก่อนเราก็ไม่เคย
เป็น

จึงขอให้ทุกท่านได้ทราบสิ่งที่กล่าวมาเหล่านี้อย่างฝังใจ ว่าความแน่นอนในสิ่งที่
เราอาศัยนั้นไม่มี มีแต่ผ่านมาผ่านไป ๆ แม้ที่สุดสุขเกิดมาก็ผ่านไป ทุกข์เกิดมาก็ผ่านไป
ภพชาติที่เกิดมาก็ผ่านไป ๆ หาสาระอะไรได้บ้างที่เป็นหลักเกณฑ์ภายในจิตใจของเราไม่
มี มีแต่สิ่งที่ผ่านไปผ่านมาอยู่เพียงเท่านั้น ด้วยกฎ อนิจจัง ทุกขัง อนตตา ซึ่งสัมผัส
สัมพันธ์อยู่กับตัวของเรานี้แล แล้วก็ผ่านไปผ่านมาอยู่เช่นนั้น จะหาสาระสำคัญพอที่จะ
ตายใจได้ไม่มี นี่เรื่องคติของโลกเป็นอย่างนี้ ให้อภัยตัวของเรารุ่งเป็นอันดับแรก แล้วตี
ความหมายกระจายออกไปสู่โลกดินแดนว่าเป็นเหมือนกันนี้หมด

เพราะฉะนั้น ถ้าไม่สร้างหลักใจที่เรียกว่าหลักธรรมไว้เสียตั้งแต่บัดนี้แล้ว ก็
เป็นผู้ผิดพลาด ได้มาเสียไป ๆ หาที่ไว้ใจตายใจไม่ได้อยู่อย่างนี้ตลอดไปอีก ไม่ใช่เพียง
ว่าเป็นมาอย่างนี้แล้วจะสิ้นสุดยุติลงไป ยังจะเกิดมาด้วยความเป็นเสี่ยง ตายด้วยความ
เป็นเสี่ยง อยู่ด้วยความเป็นเสี่ยง กับสัมผัสสัมพันธ์ทั้งหลายเหล่านี้ อยู่ไม่หยุดไม่
ถอย หาทางออกไม่ได้ นี่ท่านจึงเรียกว่าวิภูวน คือหมุนไปเวียนมาอยู่อย่างนี้แล

คิดดูอย่างครูอาจารย์ ที่ท่านให้โอวาทแนะนำสั่งสอนพวกเราโดยลำดับลำดับ
นั้นละ ถ้าจะเป็นสมบัติติดไม้ติดมือก็หลุดไม้หลุดมือไป ครูบาอาจารย์ที่เป็นที่พึ่งพิง
ของเราให้ได้รับความอบอุ่นเย็นใจก็ล่วงไป ๆ อย่างนั้น หาความแน่นอนไม่ได้เลย สิ่ง
ภายนอกเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจงนำสิ่งภายนอกทั้งหลายที่จะเป็นคติเครื่องเตือนใจ
เป็นสารคุณ เข้าสู่ใจของเราด้วยภาคปฏิบัติ

อย่าได้สงสัยกังวลกับสิ่งใดในโลกนี้ ว่าจะผิดแปลกต่างกับกับเรื่องกฎของ
อนิจจังที่เคยเป็นมาอยู่แล้วนี้ ในกาลต่อไปจะไม่เป็นไปอย่างนี้ อย่าได้สงสัยความเป็น

เหล่านี้ เคยเป็นมาฉันใดก็เป็นไปฉันนั้น เพราะฉะนั้น สัตว์โลกจึงหาความแน่นอนไม่ได้ อยู่ก็อยู่ด้วยความสงสัยสนเท่ห์ อยู่ด้วยความไม่มีหลักมีเกณฑ์ อยู่ไปวันหนึ่งๆ ถ้าเป็น อย่างมนุษย์เราที่พอรู้เพียงสภาวะบ้าง ผู้ฉลาดก็ชวนชวยความดีได้ เช่นอย่างชาวพุทธ ของเรา

เพราะผู้นับถือพุทธศาสนานี้ เป็นผู้แม่นยำในสิ่งที่นับถือนี้ว่าไม่ผิดพลาด ประกาศแต่เรื่องธรรมทั้งหลายซึ่งเป็นความถูกต้องดีงามทั้งนั้น ออกมาโดยพระวาจา ของพระพุทธเจ้าเองด้วยสวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้วทุกสิ่งทุกอย่างตั้งแต่วันได้ตรัส รู้แล้ว ตรัสรู้ก็ตรัสรู้โดยชอบ กิเลสหมดสิ้นไปจากพระทัยตั้งแต่ขณะที่ได้ตรัสรู้มา วิธี การดำเนินทุกแห่งทุกมุมที่จะให้ก้าวเข้าถึงความหลุดพ้นดังพระองค์ท่าน ก็ได้ทรงสั่งสอน ไว้แล้วโดยถูกต้องด้วยสวากขาตธรรมเหมือนกัน แล้วบรรดาสัตว์ทั้งหลายผู้ควรจะได้ คุณงามความดีจากอุบายใดวิธีใดการกระทำใด พระองค์ก็ทรงสั่งสอนไว้โดยถูกต้องและ สมบูรณ์เต็มที่ ที่สัตว์ทั้งหลายควรจะได้จะถึงนั้นไม่ผิดพลาดไป

เช่น การให้ทาน ไม่ว่าจะเป็ทานประเภทใด นี่ก็เป็นหลักอันยิ่งใหญ่ของกุศล ธรรม ที่จะเป็เครื่องพึ่งเป็นพึ่งตายได้สำหรับผู้บำเพ็ญ รักษาศีล ไม่ว่าจะศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ล้วนแล้วแต่เป็นกุศลธรรมที่จะนำตนให้ไปสู่ความสุขความเจริญนั้นแล จน กระทั่งจิตตภาวนาการอบรมจิตใจ ซึ่งเป็นที่รวมแห่งความดีทั้งหลาย พระองค์ก็ทรงสั่ง สอนไว้โดยถูกต้อง เฉพาะอย่างยิ่งคือนักบวชของเรา หากเราไม่สามารถที่จะได้มรรคได้ ผลจากเพศของตน ด้วยการปฏิบัติของเรา ซึ่งเต็มไปด้วยโอกาสวาสนาอำนวยในเวลา บวชเช่นนี้ ทางอื่นก็ไม่มี โอกาสอื่นก็ไม่มี ที่จะให้ยิ่งไปกว่าโอกาสของผู้เป็นนักบวช และ ได้บำเพ็ญตนเต็มกำลังความสามารถ

เพราะการมาบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ถูกต้องแม่นยำ สมบูรณ์ พุณผลทุกแห่งทุกมุมแห่งความดีทั้งหลายนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากสำหรับผู้ที่ขอมตนมา บวชในพุทธศาสนาด้วยความเชื่อความเลื่อมใส เพราะกิเลสมันห้อมล้อมอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับน้ำในบึงที่ใสสะอาดขนาดใดก็ตาม โดยมีจอกมีแหนซึ่งเทียบกับกิเลสปก คลุมหุ้มห่อไว้จนมิดตัว ถึงกับมองดูน้ำนั้นไม่เห็นไม่มี ประหนึ่งว่าไม่มีน้ำในบึงในหนอง นั้นเลย เพราะถูกจอกถูกแหนปกคลุมหุ้มห่อหรือปิดบังไว้เสีย กิดขวางเอาไว้เสียไม่ให้ ก้าวเดินได้ตามความสะดวก

แม้ที่สุดความเชื่อในบุญในกรรม ซึ่งเป็นของมีประจำสัตว์ทั้งหลายทุกตัวสัตว์นี้ ก็ไม่ยอมเชื่อว่ามีบุญมีกรรม คือ มีบาปมีกุศล มีนรกมีสวรรค์ ใจสัตว์ทั้งหลายไม่เชื่อไป เสีย สิ่งที่สัตว์ทั้งหลายพอใจทำอยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่ฝึกลึกอยู่มาก ถ้าว่าเชื่อก็ เหมือนกับว่าจะเลยเชื่อไปแล้ว จนไม่ต้องมาคำนึงว่าเราเชื่อสิ่งนี้เราจะทำสิ่งนี้ เพราะ

ความอยากมีกำลังมาก ที่จะต้องจุดต้องลากสัตว์ทั้งหลายให้ทำตามความอยากนั้นอยู่ตลอดเวลา และทุกหัวใจสัตว์ที่มีกิเลสครองใจ สัตว์ทั้งหลายจึงทำความติได้ยาก

แม้ที่สุดผู้มาบวช ลงใจบวชในพุทธศาสนาแล้ว ก็ยังไม่ลงใจที่จะปฏิบัติตัวตามหลักศาสนธรรม โดยเห็นว่าเป็นของยากเป็นของลำบาก เป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า เป็นวิสัยของพระสาวกท่าน ผู้มีอำนาจาสนาบุญญาภิสมภารมาก ส่วนสิ่งที่ต่ำช้าเลวทรามหาสาระไม่ได้ คือความไม่มีอุปนิสัย ไม่มีความสามารถ เป็นผู้มีวาสนาน้อยนั้น เป็นเรื่อง que ผู้นั้นจะยอมรับเอาด้วยความเต็มใจ เพราะกิเลสปิดบังไว้ไม่ให้เชื่ออย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น การที่จะประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมหลักวินัย อันเป็นแนวทางเดินเพื่อศีลเพื่อธรรม เพื่อสมาธิเพื่อปัญญาเพื่อวิมุตติหลุดพ้นไปโดยลำดับนั้น จึงเป็นของที่ก้าวไปได้อย่างยากลำบากที่สุดและไม่ก้าว นี่สำคัญ

การแสดงก็ขอภัยจากท่านทั้งหลายด้วย ดังที่ผมเคยพูดแล้วความจำเวลานี้เสื่อมเอามาก พูดไปนี่มันตดบับเดียวหายเลยเหมือนกับไม่เคยเทศน์ แล้วก็ไปประโยชน์ขึ้นมาอย่างนี้แหละ จึงว่าต่อไปนี้จะเทศน์ไม่ได้ มันบอกอยู่อย่างชัด ๆ อย่างเทศน์อยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นแล้ว พอเทศน์ไปหายเจียบเลย ๆ จะเทศน์ไปได้ยังไงเงื่อนไม่ต่อกัน นี่ก็ดูไกลงมาอย่างนั้นเพราะสงสารหมู่เพื่อน เห็นว่าไม่ได้เทศน์ว่าการอบรมมานาน ผู้เข้าผู้ออกมีจำนวนมากและเข้าออกอยู่เสมอ จึงต้องได้เทศน์ว่าการ

เมื่อสักครู่นี้ก็พูดถึงเรื่องความลำบากยากเย็นซึ่งใจ ที่จะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามแนวธรรมแห่งพระพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอนไว้เรียบร้อยแล้ว มันก็ก้าวยากเดินยากไปยาก ถ้าเป็นเรื่องของธรรมแล้วจะต้องถูกกีดถูกขวางอยู่ตลอดเวลา นี่เป็นความลำบากสำหรับผู้ปฏิบัติทั้งหลาย แล้วทุกวันนี้สิ่งสัมผัสสัมพันธ์ที่จะเป็นเครื่องเสริมกิเลสให้มีกำลังกล้าขึ้น จนถึงกับปิดหูปิดตาไม่ให้มองเห็นความจริงทั้งหลายเหล่านั้นกำลังมีมากขึ้น กำเรบเลิขสานไปด้วยกับมัน ก็เพราะกิเลสจุดลากไปนั่นเอง ให้ท่านทั้งหลายได้จำเอาไว้

อย่าได้สงสัยโลกนี้ว่าจะมีอะไรแปลกต่างกันอย่างนี้ ดู ไปไหนก็ดูเอาเถอะ ความ เป็นความตายความทุกข์ความยากความลำบาก ความกระวนกระวายกวัดแกว่งของสัตว์โลกนี้ ไม่ว่าสัตว์เดรัจฉานไม่ว่าบุคคล อยู่บนฟ้าบนอากาศ อยู่ใต้ดินเหนือดินบนบน ต้องเป็นไปด้วยอำนาจแห่งกฎนี้เป็นผู้บังคับให้เป็นไป กฎอันนี้เป็นของสำคัญอยู่มาก สัตว์ทั้งหลายมองไม่เห็นเลย นี่ชีนาวิตถวิจารณ์เอาอย่างมากที่สุดทีเดียว ไม่มีใครมองเห็นเลยนี่ซี

พระพุทธเจ้าทรงพระเมตตาแก่สัตว์โลก เพราะพระองค์ทรงมองเห็น เห็นทุกสิ่งทุกอย่างเห็นทุกแง่ทุกมุมของสิ่งที่เกี่ยวพันกับสัตว์ อันเป็นเรื่องความทุกข์ความทรมาน

ก็ดี อันเป็นเรื่องความสุขความเจริญจนกระทั่งถึงบรมสุขก็ดี พระองค์ทรงสัมผัสสัมพันธ์กระจำงแจ่งอยู่ภายในพระทัยตลอดเวลาอกาลโก ไม่มีปิดบังลี้ลับเลย มองไปที่ไหนถ้าเราจะพูดตามเรื่องสายตา มองไปที่ไหนมันก็รอบด้านอยู่

ขอบเขตจักรวาลนี้เราอย่าเอามาเทียบเอามาเคียง ว่าสัตว์ทั้งหลายจะอยู่ในเพียงขอบเขตจักรวาลนี้เท่านั้น ขึ้นชื่อว่าสมมุติมีกิเลสเป็นสำคัญ เป็นเจ้าอำนาจครอบครองหัวใจอยู่แล้ว ไม่มีกฎมีเกณฑ์ไม่มีขอบมีเขต ไม่มีคำว่าจักรวาล เพราะอันนี้นำมาพูดเฉยๆ พอให้เข้ากันได้กับสมมุติเท่านั้น ส่วนความเป็นของสัตว์ไม่ว่าสัตว์ผู้สวดยุททุกขเวทนามากน้อยเพียงไร ถึงขั้นมหันตทุกข์ก็ดี เป็นสิ่งที่พูดไม่ได้ ทั้งๆ ที่ประจักษ์อยู่ภายในพระทัยของพระพุทธเจ้านั้นแล เพราะไม่ใช่สมมุติที่สัตว์ทั้งหลายจะเข้าอกเข้าใจกัน พอที่จะนำมาพูดบอกแก่นั่นแก่นี้ได้แล้วสัตว์ทั้งหลายจะเข้าใจ บรรดาผู้ที่ยังไม่ได้เข้าสู่ตรอกสู่มุมที่เป็นตาจนนั้นจะได้ถอยตัวออกมา อย่างนี้ก็ลำบากสำหรับการที่จะนำมาพูดมาแนะนำสั่งสอน

ทั้งๆ ที่รอบอยู่หมดในแดนโลกธาตุอันนี้ เต็มไปด้วยความสุขความทุกข์ เต็มไปด้วยบาปด้วยกรรม ที่เผาผลาญสัตว์โลกทั้งหลายไม่มีว่างมีเว้นเลยแต่ละจุดละตอน ในเมื่อนำมหาสมุทรยังมีเกาะมีดอน แต่สถานที่ที่สัตว์ทั้งหลายไม่อยู่ไม่มีไม่ได้สวดยกรรมนั้นไม่มี เต็มไปหมด แล้วจะนำมาพูดได้ยังไง แยกแยะได้ยังไง ความเป็นเป็นอย่างนั้นจริงๆ นี่ที่ว่าทรงสงสารสัตว์โลก

ถ้าเราจะเทียบว่าหม้อน้ำร้อน ก็เดือดพล่านอยู่ทั้งวันทั้งคืน ไม่มีคำว่าปิดโรงงาน ให้น้ำร้อนนั้นได้เย็นขึ้นมา คือน้ำร้อนเผาสัตว์โลก เรายกออกมาว่าเป็นหม้อน้ำร้อนนะ แต่ธรรมชาตินั้นเป็นยังไงจะเห็นได้ชัดเฉพาะผู้รู้ผู้เห็นผู้เป็นเท่านั้น ถ้าเราจะพูดว่าเป็นหม้อ คำว่าหม้อนี้อาจให้เหมือนนั้นก็เหมือนกันไม่ได้ เหมือนไม่ได้เลย ผิดกันประการหนึ่งว่าเป็นคนละโลก แต่เมื่อโลกมีสมมุติแล้วจะไม่ให้นำมาพูดได้ยังไง เพื่อโลกทั้งหลายจะได้พิจารณาเทียบเคียงกัน แล้วผู้ที่ควรจะยึดเป็นคติอันดีงามได้ เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านี้ในการกระทำชั่วทั้งหลาย ก็จะได้ละได้หลีกเลี่ยงไป

นี่เราพูดถึงเรื่องกรรมของสัตว์โลกมีอยู่อย่างนั้น ความกว้างความแคบหาประมาณไม่ได้ ความสุขความทุกข์หาประมาณไม่ได้ เป็นอยู่กับสัตว์แต่ละรายๆ เป็นผู้ที่ควรระแวงระวังกรรมหนักเบาเล็กน้อยของตน คนอื่นไปรู้ไปคิดไปดวงอย่างนั้นไม่ได้ อันนี้เป็นสิ่งที่ไม่เคยบกพร่องเลย ในโลกธาตุนี้มีทั่วดินแดน พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ไม่เห็นสิ่งเหล่านี้จะเห็นอะไร เพราะคำว่าญาณเป็นความละเอียดลออมากขนาดไหน อะไรจะมาปิดอยู่ ที่จะไม่ให้พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ๆ และพระสงฆ์สาวกบางองค์ที่ท่านมีอุปนิสัยสามารถท่านจะไม่รู้ไม่เห็นได้ยังไง เมื่อความสามารถมีอยู่ สิ่งที่ได้รับสัมผัส

สัมพันธ์กันมีอยู่ ต้องรู้ต้องเห็นได้เต็มหัวใจท่านเช่นเดียวกัน ถึงจะไม่มากเหมือน ศาสดาก็ตาม

ถ้าจะเทียบแล้วก็เหมือนกับข้างตัวหนึ่ง กินอาหารบรรจุเข้าในท้องมันนั้นมาก ขนาดไหน และกบเขียดตัวหนึ่งกินอาหารเต็มท้องของมันนั้นมากขนาดไหน ความอึด ของกบของเขียดกับความอึดของข้างนั้น สามารถที่จะเทียบกันได้แม้จะเป็นสัตว์ต่าง ชนิดกันก็ตาม เพราะเป็นความอึดด้วยกัน ข้างอึดเต็มฐานะกับหลักของข้างสภาวะของ ข้าง กบเขียดอึดตามกำลังของตน ความรู้ความสามารถฉลาดแหลมคมของพระพุทธ เจ้า กับความรู้ความสามารถฉลาดแหลมคมของบรรดาสาวกทั้งหลาย ผู้มีความสามารถ ที่จะรู้จะเห็นในทางนั้น จึงเทียบกันได้กับความอึดของข้างกับความอึดของกบของเขียด นั้นแล เป็นสักขีพยานต่อกันได้เป็นอย่างดี นี่ละการรู้การเห็น

แล้วสิ่งเหล่านี้ไม่เคยบกบางในโลกเลย หากว่าท่านผู้ใดก็ตามจะสามารถเห็นสิ่ง เหล่านี้ตามพระพุทธเจ้า ที่ทรงรู้ทรงเห็นตามความเป็นจริงของมันแล้วใครจะอยู่ ได้ อยู่ไม่ได้จริงๆ หัวขาดก็ยอมให้ขาดไป แต่จะทำบาปทำกรรมเพื่อมาเสวยทุกข์เสวย กรรม เสวยวิบากประเภทที่เห็นอยู่รู้ยู่อยู่ จะทำไม่ได้เลย หัวขาดก็ยอมให้ขาด จะเจ็บจะ ปวดจะทุกข์จะร้อนในขณะที่ถูกฆ่าถูกฟันให้หัวขาดนี้เท่านั้น ไม่ยึดยวอะไรเลยเหมือน ตกนรกหมกไหม้ หรือเสวยกรรมประเภทที่ยึดยาวนานที่สุดนั้น อันนั้นมีน้ำหนักและยึด ยาวนานกว่ากันมาก เหตุใดจะไม่รีบแลรีบเปลี่ยนเอาคอเอาหัวนี้ตัดแทนทันที แลก เปลี่ยนกันมาทันที ยอมสละเอาทุกข์อันนี้ ตายก็ตายเพื่อไม่ให้ไปเป็นเช่นนั้นซึ่งหา กำหนดกฎเกณฑ์ไม่ได้เลย

นี่ถ้าสมมุติว่าผู้ใดก็ตามได้เห็นตามสิ่งที่มันเป็น ดังพระพุทธเจ้าทั้งหลายท่าน ทรงรู้ทรงเห็น และพระสาวกผู้มีความสามารถได้รู้ได้เห็นอย่างนั้นแล้ว ผู้นี้ก็เห็นอย่าง นั้น จะเป็นก็ร้ายก็ตาม เหล่านี้จะเป็นผู้ยอมตัดศีรษะเจ้าของ ตัดคอตัดหัวเจ้าของเพื่อ บูชาความดีทั้งหลาย เอา ทุกข์ขนาดคอขาดเพียงเท่านั้น ชั่วระยะเดียวเท่านั้นไม่นานอะไร เลย ไม่เหมือนที่จะไปจมอยู่กับอำนาจแห่งวิบากกรรมนั้น ด้วยการทำชั่วที่ตนไม่รู้สึกรู้ ตัว เลยนั้น มันทำให้เกิดผลขนาดไหน แผลเผาขนาดไหน นั้นละสำคัญมาก จึงต้องเสียสละ เสียตั้งแต่คอนี้ไม่มาก นิดเดียว เพื่อแลกกับไม่ให้ไปลงในสถานที่นั้น หรือไม่ให้ไปแบก กรรมประเภทนั้น

อย่างที่ท่านว่าไฟนรกๆ ไฟของเรากับไฟนรกต่างกันอย่างไร เพียงเทียบว่าไฟๆ เท่านั้นนะ ไฟนรกเป็นอำนาจแห่งกรรม ไฟในเตานี้เป็นธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นธาตุ ไฟธรรมดา ผิดแปลกกันอย่างไรบ้างกับไฟในแดนนรก กับไฟแห่งบาปแห่งกรรมที่แผด

เผาเจ้าของ ซึ่งเจ้าของเองเป็นผู้ได้สร้างไฟเผาเหล่านั้นขึ้นมาด้วยการทำบาปทำกรรมต่างกันอย่างไบบ้าง ผู้นั้นจะเป็นผู้สวดย เราพูดเป็นความเทียบเคียงเพียงเท่านั้น

นี่ละพระพุทธเจ้าจึงทรงเมตตาสัตว์โลกเอามากมาย ผู้ที่จะควรหลุดพ้นให้ไปเสียโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ไม่ต้องวกเวียนกลับมาตกหลุมตักบ่อ ซึ่งเต็มไปด้วยบาปด้วยกรรมด้วยไฟด้วยไฟ ดังที่โลกธรรมดาหยาบๆ นี่ไม่เคยสวดยกัน แต่พวกนี้ได้สวดย ได้พ้นอันนี้ไปเสียเป็นที่พอใจแล้ว นี่ละพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนโลก ทรงท้อพระทัยก็เพราะว่าธรรมที่ตรัสรู้นี้ละเอียดมาก

ทีนี้เมื่อกระจายออกไปถึงสิ่งเกี่ยวข้องทั้งหลาย ในสามแดนโลกธาตุนี้ก็เต็มไปด้วยหมด ไม่มีสัตว์ตัวใดจะสามารถรู้ได้เห็นได้ทั้งๆ ที่เต็มอยู่อย่างนี้ ไม่มีใครจะเชื่อได้ว่าสิ่งเหล่านี้มี เป็นอย่างนี้ๆ เต็มแดนโลกธาตุ และไม่มีใครจะเชื่อถือได้ จะทำตามได้ จะจดเว้นได้ตามที่ทรงสั่งสอน เหล่านี้เป็นสิ่งที่พระองค์ทรงท้อพระทัยทั้งนั้น เพราะเป็นสิ่งที่สุดวิสัยของมนุษย์สามัญธรรมดาเรา แม้ในครั้งพุทธกาลผู้มีอุปนิสัยก็เกิด ผู้ที่ไม่มีอุปนิสัยและผู้จะไม่เชื่อนั้นมีจำนวนมากมาขนาดไหน นั่นละเป็นเหตุทำให้ทรงท้อพระทัย

เมื่อทรงพิจารณาอ่อนน้าอ่อนหลังถึงภาคปฏิบัติปฏิบัติทา ถึงความตรัสรู้ที่ธรรมวิเศษนี้รู้มาจากไหน เห็นมาจากไหน เห็นมาด้วยเหตุผลกลไกอะไรจึงได้ตรัสรู้ นี่ก็เป็นสิ่งที่จะปลงพระทัยลงได้ในการสั่งสอนสัตว์โลก สำหรับผู้ที่ผ่านพ้นไปได้ดังพระองค์ท่านยังมีอยู่มากมาย และสัตว์โลกผู้ที่พอจะรู้จะเห็นจะปลื้มจะแฉะจากกรรม หรือว่ากรรมหนักให้เป็นเบา กรรมเบาให้ผ่านไปได้นี้ก็ยังมีอยู่แยะ เอ้า จะไม่มีมากเหมือนแดนนรกที่สัตว์ทั้งหลายกำลังสวดยเต็มอยู่ ถ้าเป็นตาของเราที่เต็มตาจนลูกตาจะแตกแล้วอย่างนี้ก็ตาม มีน้อยๆ ก็เอา จึงทรงชวนชวายนแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกด้วยพระเมตตา นี่เป็นของสำคัญอยู่มากนะ

ธรรมะประเภทเหล่านี้ใครจะนำมาสอนโลกได้ เพราะไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น นอกจากที่ว่าเป็นจอกกับแหนเที่ยวปิดเที่ยวปกเที่ยวคลุมไว้หมด มีขนาดไหนก็ไม่ให้มีน้ำจะมีลึกมีตื้นขนาดไหน จะใสสะอาดขนาดไหน จอกแหนจะไปปิดปกคลุมหุ้มห่อไว้ อย่างมิดชิดไม่ให้มองเห็นน้ำเลย นี่คือตัวกิเลสที่มันครอบอยู่ในหัวใจสัตว์ ไม่ให้สัตว์ทั้งหลายได้รู้ได้เห็น ไม่ให้สัตว์ทั้งหลายได้เชื่อตามหลักความจริงที่พระพุทธเจ้าหรือธรรมท่านประกาศสอนไว้ เพราะฉะนั้น สัตว์โลกจึงมีโอกาสมากที่จะต้องไปเป็นเช่นนั้นๆ แล้วพระองค์จะไม่ทรงท้อพระทัยยังงี้ เพราะจอกแหนมันเป็นอย่างที่ว่านี้ คือกิเลสมันหนามันแน่นเอามากมายกำยอกอง

ความจริงกิเลสไม่ยอมให้เชื่อเลย ให้เชื่อแต่ของจอมปลอมของมันที่มันตกแต่งไว้เรียบร้อยแล้ว เป็นโอฆารสทุกสิ่งทุกอย่าง ออกไปทางตา ทางหู สมมุติอย่างมนุษย์เราทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย มีแต่เรื่องโอฆารสเครื่องหลอกลวงจิตใจให้ลุ่มให้หลงให้ติดให้พันทั้งนั้น ไม่มีสิ่งใดที่จะเปิดโอกาสผลักดันจิตใจนี้ให้หลุดลอยออกไปได้ เพราะได้เห็นสิ่งนั้น ได้ยินสิ่งนี้ ในบรรดาสัมผัสผัสสัมพันธ์ทั้งหลายไม่มีเลย จะทำอย่างไร นี่ละที่เรียกว่าโอฆารสของกิเลส แล้วสัตว์แต่ละประเภทๆ มีกิเลสประเภทต่างๆ ที่จะให้พอเหมาะกับสัตว์กับบุคคล เพราะฉะนั้นสัตว์ทั้งหลายจึงต้องได้ส่วยกรรมต่างกันๆ ไม่ได้เหมือนกัน มีมากมีน้อยแต่รวมแล้วก็คือกองทุกข์

นี่เรื่องของธรรมพระพุทธเจ้าที่ทรงพระเมตตาสั่งสอน ถ้าหากว่าเป็นธรรมดาเราก็คงจะเดาว่าทรงห่วงใยสัตว์โลกนี้เป็นนักเป็นหนา ในเวลาจะปรินิพพานเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ที่นั่งห้อมล้อมอยู่ในนั้น จึงมีพระบาลีขึ้นว่า อามนุตยามิ โว ภิกขเว ปฏิเวทยามิ โว ภิกขเว ขยวธมฺมา สงขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทธาติ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราเตือนท่านทั้งหลายหรือเธอทั้งหลายว่าสังขารธรรม สังขารทั้งภายนอกภายในนั้นแหละ เป็นของไม่แน่นอน อย่าไปเชื่ออย่าไปถือ อย่าไปยึดอย่าไปเกาะ เกิดแล้วดับคือมันพังทั้งนั้น ให้พิจารณาสังขารธรรมทั้งหลายนี้ด้วยความไม่ประมาท

ความไม่ประมาทคืออย่างไร ความประมาทคืออย่างไร ในเวลาท่านสอนนั้นไม่มีประชาชนญาติโยม ท่านไม่ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์เลย ว่าประชาชนญาติโยมมีอยู่ในสถานที่นั้น นอกจากพระสงฆ์ที่รวมกันอยู่นั้นเป็นจำนวนมากเท่านั้น จึงประทานพระโอวาทให้พอเหมาะพอสมกับพระสงฆ์ผู้มุ่งต่อความพ้นทุกข์ และในสังฆมณฑลนั้นพระอรหันต์ชั้นพระอรหันต์ก็มีอยู่เยอะ และผู้ที่กำลังก้าวที่จะหลุดพ้นก็มีอยู่เยอะ เพราะฉะนั้นธรรมะที่จะประทานให้พอเหมาะพอดีกับภูมิแห่งนักบวชทั้งหลาย ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกันในด้านธรรมะ จึงต้องประทานพระโอวาทอย่างเด็ดๆ เผ็ดๆ ร้อนๆ ไว้ให้ได้ซึ่งถึงใจ ได้แก่สังขารธรรม

สังขารธรรมนี้จะหมายอะไร หมายภายนอกก็อย่างที่ตาเราเห็นนั้น มีอะไรเที่ยงในโลกนี้ แต่ผู้ปฏิบัติสิ่งเหล่านี้ท่านพิจารณาเสียพอแล้ว สังขารธรรมภายในนี่ที่เป็นเครื่องผูกเครื่องมัด ได้แก่สังขารธรรมของสมุทัยที่มันผลึกมันตันออกมาให้คิดให้ปรุงให้แต่ง ว่าอันนั้นดีอันนี้สวยอันนั้นงาม อันนั้นน่ารักใคร่ อันนี้น่าชอบใจ อันนั้นน่าเกลียดอันนี้น่ากลัว นี่สังขารธรรมประเภทนี้ ท่านว่าให้รู้ชัดในสังขารธรรมทั้งหลาย

สังขารธรรมประเภทนี้แลเป็นเครื่องหลอกลวงสัตว์โลกให้ลุ่มให้จมตลอดมา จะเป็นสังขารธรรมประเภทไหน อันส่วนหยาบๆ เหล่านั้นก็หากมี ถ้าพูดถึงน้ำหนักแล้วอันนี้เป็นต้นเหตุ ไปปรุงไปแต่งสิ่งเหล่านั้นให้ลุ่มให้หลงเพิ่มเติมเข้าไปอีก แม้ที่สูดอยู่

ลำพังตนเองก็ปรุงก็แต่งอยู่ภายในนี้ หลอกตัวเองอยู่ภายใน ไปเห็นไปเจออะไรเข้าไปนี้ ก็หลอกไปเป็นชั้น ๆ ตอน ๆ ไป

เป็นรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส อะไรสัมผัสสัมพันธ์ มีแต่สังขารธรรมนี้ ออกหลอกออกหลวงออกต้มออกตุ๋นตลอดเวลา ทำไมพระองค์จะไม่ประทานพระโอวาท เพื่อให้พิจารณาตัวสำคัญคือตัวนี้เล่า ท่านต้องประทานอันนี้ นี่หมายถึงสมุทัย สมุทัยประเภทนี้เป็นได้ทั้งอย่างหยาบอย่างกลางอย่างละเอียดสุด อยู่ในสังขารธรรมนี้ทั้งนั้น พระองค์จึงรวมมาประทานพระโอวาทนี้ไว้ในจุดเดียว นี่ทรงห่วงใยใหม่ห่วงใยพระสงฆ์ พิจารณาซิ

นี่ละท่านผู้มาปฏิบัติทั้งหลายจงทำให้จริงให้จัง เราอย่าสงสัยในโลกนี้ว่าจะมีอะไรแปลกประหลาด จากความเป็นมาและความเป็นอยู่อย่างนี้ แม้อนาคตก็จะเป็นอย่างที่เคยเป็นอยู่เป็นมา ก็เหมือนกับมีดกับแฉ่งนี้แล มันมีดแฉ่งมาสักเท่าไรแล้ว เรื่องมีดกับแฉ่งนี้ จนกระทั่งมาถึงวันนี้มันมีมากก็ปักก็กลับแล้ว แล้วจะไปข้างหน้ามันจะเอาความมีดความแฉ่งแปลกประหลาดมาจากไหน มันก็เหมือนกันนี้แล มีร้อน ๆ หนาว ๆ อย่างนี้ในโลกอันนี้ มีดีมีชั่วสับสนกันไปอย่างนี้ สัมผัสสัมพันธ์มาแล้วก็มีแต่เรื่องพังไป ๆ อยู่ด้วยความหมดหวัง หวังอะไรไม่สมหวัง มีแต่เรื่องทำลายความหวังของเรา ๆ ทั้งนั้น เรื่องของโลกเป็นอย่างนี้ ถ้าเราไปหลงแล้วก็เหมือนกับเข้ากงจักร มันก็ผันเอา ๆ แหกไป ๆ นี่เข้ากงจักรเป็นอย่างนั้น

เพราะฉะนั้น ท่านจึงสอนอรอดสอนธรรมเรียกว่าธรรมจักร จักรคือธรรมให้หมุนตัว ก็เลศต้นหาอาสวะทั้งหลายขาดสะบั้นไป ดั่งเบญจวัคคีย์ทั้ง ๕ นั้นซิ ให้พิจารณาอย่างนี้ ย้อนเข้ามา สงสัยอะไร ความคิดความปรุงนี้ตั้งแต่ต้นขึ้นมามันก็ปรุงแล้ว แล้วเสียดายอะไรกับความปรุงเหล่านี้ มันได้เหตุได้ผลได้สาระแก่นสารอะไร ถ้าปรุงธรรมดาก็มีแต่เรื่องของกิเลสสร้างตัวทั้งนั้น สร้างเนื้อสร้างหนังพอกพูนกำลังของตนให้มีมากขึ้น ๆ เพื่อเหยียบย่ำทำลายหัวใจของสัตว์โลกผู้ลุ่มหลงนั้นแล ไม่มีอะไรแปลกต่างจากนี้ แล้วเราจะไปเสียดายไปอาลัย ไปอ้อยอิ่งอะไรกับมันนักหนาในเรื่องสังขารอันนี้

ทุกสิ่งทุกอย่างที่สัมผัสสัมพันธ์กับทางออกของกิเลส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย นี่เป็นทางออกของกิเลสที่จะเที่ยวหากิน ออกไปจะออกไปไหน ก็ออกไปหากิน กินก็คือกินยาพิษนั่นเอง พวกเราเป็นโอฆารสของมัน หลอกเราให้ไปกิน ให้ตื่นเดินไปตามมัน แล้วก็หลง แล้วก็มาเป็นยาพิษเผลาตนเอง นี่มันน่าเสียดายที่ตรงไหน เข้าประมวลมานักปฏิบัติ พิจารณาให้ชัดเจน

วงปัจจุบันคือสติกับใจอย่าให้พรากจากกัน นี่เป็นหลักใหญ่มากทีเดียวนะ สติกับใจนี้อย่าให้พรากจากกัน ไม่ว่าจะเป็นธรรมะชั้นใดภูมิใด สติเป็นภาคพื้นเป็นสำคัญ

เรียกว่าเป็นหนึ่งในเลย ปัญญาเป็นอันดับต่อไปต่างหาก แต่เมื่อถึงขั้นที่จะสำคัญเท่ากันนั้น ก็เป็นอีกแง่หนึ่งของภูมิแห่งธรรมผู้ปฏิบัติ ในขั้นต้นนี้สติเป็นสำคัญมาก

วิธีการฝึกหัดสมาทานเองนั้นให้สังเกตเจ้าของ ฝึกวิธีใดทำอะไรมากเป็นผลอย่างไร นิ่งมากเป็นยังไง เดินจงกรมมากเป็นยังไง ให้สังเกตให้ดี สติมีอยู่ด้วยกันนั้นแหละ แต่ผลต่างกันอย่างไรบ้าง อดนอนเป็นยังไง สติมีอยู่นั้นแหละ อดนอนก็อยู่ด้วยสติอยู่ด้วยความเพียรเหมือนกัน ผ่อนอาหารเป็นยังไง อดอาหารเป็นยังไง ต่างกันอย่างไรบ้าง ทั้งๆ ที่มีสติอยู่ด้วยกันทุกอาการแห่งการประกอบความพากเพียร แล้วผลต่างกันอย่างไรบ้าง ให้สังเกตตัวเอง ถ้าไม่สังเกตไม่ได้เรื่องนะ

การปฏิบัติตัวเองต้องใช้ความสังเกตรู้อยู่เสมอ แล้วพลิกเพลงเปลี่ยนแปลงไปร้อยสัณพันคม ไม่งั้นไม่ทันกิเลส กลมายาของมันแหลมคมมาก เคยได้พูดไม่รู้กี่ครั้งก็หนแล้ว เพราะอะไร มันถึงใจ เรื่องการประพฤติปฏิบัติตัวเองระหว่างธรรมกับกิเลส พัดกันนี้ ร่างกายของเราก็เป็นเวที ใจดวงนั้นก็กับกิเลสกับธรรมพัดกันบนหัวใจนี้ก็เป็นเวที เวทีสองชั้น ชั้นหนึ่งคือร่างกาย ต้องได้อัดต้องได้ทน ต้องได้ทรมาณ ร่างกายบอบเข้าไปกับเรื่องการต่อสู้กับกิเลสนี้มากมายขนาดไหนลืมได้ยังไง นี่อันหนึ่ง แล้วภายในจิตก็เหมือนกัน จิตกับกิเลสพัดกันนี้ได้รับความทุกข์ความลำบากขนาดไหน เวลาธรรมะมีกำลังน้อย มีแต่กิเลสเหยียบย่ำหัวใจอยู่ตลอดเวลา ขึ้นไปไม่มีเวลาได้ด้อยเขาเลย มีแต่กิเลสด้อยเอาๆ ตะเอาถีบเอาอยู่ตลอดเวลา บนเวทีนั้นแหละ กลิ้งไปกลิ้งมาอยู่บนหัวใจของเรา มีมากมายขนาดไหน พอธรรมะมีกำลังบ้าง ก็พัดกันก็เห็นกันอยู่นั้น

นั่นละหัวใจเราจึงเป็นเวทีอันดับหนึ่ง ร่างกายของเราเป็นเวทีที่สอง เป็นภาชนะที่สองสำหรับรับกันไว้ แล้วมันก็ทุกข์ด้วยกันนั้นแหละ เราต้องได้ใช้ความพินิจพิจารณา แล้วจะเห็นเหตุเห็นผล เช่นอย่างผ่อนอาหารเป็นยังไง ส่วนมากผู้ปฏิบัติทั้งหลายในวัยของพวกเรานี้ละ การผ่อนอาหารเป็นของสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าวิธีอื่น ถึงจะนั่งมากก็ตาม นั่งมากด้วยการอดอาหารผ่อนอาหารต่างกับกับนั่งธรรมดา ส่วนเดินมากเราไม่อยากจะพูด เพราะการผ่อนอาหารอดอาหารนี้ อดไปมากๆ เดินมากไม่ได้ นี่เราก็เคยเป็นมาแล้ว เดินไม่ได้ก็กลบมันก้าวไม่ออกแล้ว มันอ่อน แต่สำคัญที่หัวใจนั้นซิไม่ได้อ่อน ติดผิงๆ อยู่ภายในนั้น มีความแปลกประหลาดอัศจรรย์อยู่ภายในตัวเอง เราพูดให้เต็มปากก็คือ กลางหัวอกนี้แล อยู่ท่ามกลางอกนี้ สง่าผ่าเผยสว่างกระจ่างแจ้งอัศจรรย์อยู่ในนี้ นี่เวลานั้นถูกกับการฝึกหัดสมาทานด้วยวิธีใดมักจะแสดงอย่างนั้น

เช่นการอดอาหาร อดไปหลายวันเท่าไร ร่างกายของเรายิ่งอ่อนลงๆ หากกำลังไม่ได้ จะก้าวเดินไม่ได้ แต่ใจก้าวตัวตลอดเวลา ก้าวด้วยความสง่าผ่าเผย ก้าวด้วยความมีสติแก่กล้าสามารถ ปัญญาที่คล่องตัว มันก้าวอยู่ในหัวใจ ร่างกายนี้เป็นสิ่งอาศัยและ

เป็นสิ่งที่จะเสริมให้ตัดทอนทางด้านธรรมะด้วย ถ้ามีกำลังมากแล้วมักจะนอนมาก นอนก็ไม่อึด นิ่งก็สัปหงกงก้ง และอันสำคัญที่สุด ไม่ได้หมายถึงว่าแสดงในทางอวัยวะร่างกายนะ มันแสดงอยู่ภายใน สำหรับผู้ที่มีสติดูหัวใจตนแล้ว จิตเคลื่อนไหวไปยังไงมันจะทราบทันที ๆ ที่สำคัญที่สุดของร่างกายที่เป็นเครื่องเสริมได้ง่าย ๆ ก็คือราคะตัณหา อันนี้ง่ายขึ้น เร็ว หนุนได้เร็ว

มันจะแสดงอยู่ภายในนั่นแหละ ยิบเย็บ ๆ ขึ้นอาการอะไรมีแต่อาการเรื่องของราคะตัณหา ไม่เกี่ยวกับอะไรนะ ไม่ได้เกี่ยวกับรูปกับเสียงกับกลิ่นกับชามอะไร มันหากบอกเรื่องของมันอยู่ในนั่นแหละ มันดินมันดีดอยู่ภายในให้เราดู เราผู้เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อจะกำจัดเพื่อจะสังหารธรรมชาตินี้ ที่เห็นว่าเป็นภัยเต็มหัวใจอยู่แล้ว ทำไมจะไม่เจ็บไม่แสบคนเรา ต้องเจ็บต้องแสบเอามากมายทีเดียว นั่นแหละพัดกันลงตรงนั้นในเวลานั้น รอไม่ได้ ถอยไม่ได้

อุบายใดที่จะฝึกกรรมมาให้สิ่งเหล่านี้อ่อน เราต้องหามาทันที คว่ำหาทันที เอาทันที สู้กันทันที ทรมาณกันทันที มันเป็นอย่างนั้น ให้สังเกตนักปฏิบัติทั้งหลาย ไม่สังเกตไม่ได้เรื่องนะการปฏิบัติธรรมะ เดินก็สึกแต่ว่าเดิน นิ่งสักแต่ว่านิ่ง ไม่ทราบว่าจะจิตเป็นยังไง สติเป็นยังไง ได้ผลได้ประโยชน์ยังไงบ้างไม่ปรากฏ มีแต่ทำไป ๆ มันก็ไม่ผิดอะไรกับโลกเขาเดินเขายืนเขานั่งกัน ไม่มีธรรมะอันใดที่เป็นผลเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติที่ไม่ได้ใช้ความคิดพิจารณาอันนั้นเลย จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาด้วยดี

นี่ก็ได้พูดให้ฟังแล้วนับวันที่จะอ่อนลง ๆ อย่างที่เห็นนี้ เทศน์ไปนี่ก็ขาดวรรคขาดตอนขาดเรื่องขาดราวไป เพราะความจำมั่นเข้าตัด ความจำมั่นหลงมันลึ้ม ตัดขาดไปเลย หายเงิบ ไม่ทราบว่าจะเอนไหนจะต่อไปเอนใด มันไม่ต่อกันแล้วจะเทศน์ไปได้ยังไง แล้วตั้งใหม่อย่างนั้น พอเทศน์ไป ๆ แล้วขาดอีก ตั้งใหม่อีก เพราะไม่มีเอนต่อกันเนื่องจากสัญญามั่นขาดของมัน ๆ สัญญาอนิจจา หรือว่าสัญญามันขาดพังทลายลงไปได้ผิดอะไร

จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณา อย่าอยู่เฉย ๆ เวลานี้ครูบาอาจารย์ของพวกเราทั้งหลายนับวันหมดไป ๆ ขอให้เราได้เป็นครูเป็นอาจารย์สอนเราเป็นที่แน่ใจเถอะ ด้วยการได้ไปศึกษาอบรมกับครูบาอาจารย์แล้ว นำมาประพฤติปฏิบัติให้เป็นหลักเป็นเกณฑ์แก่หัวใจของเรา อย่าเห็นสิ่งใดเลิศยิ่งกว่าหัวใจกับธรรมครองกัน ถ้าหัวใจกับธรรมได้ครองกันแล้ว ไม่ว่าสมาธิธรรมขั้นใดก็ตาม ปัญญาธรรมขั้นใดก็ตาม มีแต่เรื่องที่ว่าผาสุกสบาย ๆ เป็นอย่างน้อย และแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นไปโดยลำดับ มีความแจ่มชัดดาวกระจ่างขึ้นภายในจิตใจ

สิ่งที่ไม่เคยรู้ก็รู้ ถ้าอุปนิสัยสามารถที่จะมองเห็นได้อย่างที่กล่าวมาในเบื้องต้น นั้นมันจะปิดไม่อยู่ กระจายออกไปหมดเลย ไม่เคยเห็นเมื่อวันเกิดก็ตาม พอเปิดออกตามอุปนิสัยของตนแล้วมันจะเห็นไปหมด ใครไม่มาเห็นก็ตาม เราจะเชื่อใครก็เชื่อความเห็นของเจ้าของ เชื่อความรู้ของเจ้าของที่เห็นกันอยู่อย่างนี้ เหมือนอย่างเรามองดูต้นไม้หรือมองดูกระโถนนี้ เห็นไหมกระโถน คนตาดีอยู่แล้วเห็นไหมกระโถน ใครจะว่าไม่เห็นก็ตาม คนตาบอดมีที่หมื่นก็แสนก็ล้านคนเขาบอกไม่เห็น จะไปเชื่อคนตาบอดนั้นหรือ ไม่เชื่อความตาดีของเราที่มองเห็นกระโถนประจักษ์อยู่กับตาของเรานี้หรือ

นั่นละพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น จักขุญาณสามารถมองเห็นได้หมดเลย โลกทั้งหลายเป็นโลกตาบอด พระองค์ถือเอาเป็นประมาณได้อย่างไร ถ้าถือเอาโลกเป็นประมาณแล้วพระองค์มาสอนโลกทำไม ก็ถือความจริงเป็นประมาณ พระองค์ทรงรู้อะไรเห็นจริงแล้วจึงนำความจริงนั้นมาสอนโลก อันนี้ก็เหมือนกันมีแยกออกไปเป็นอีกประเภทหนึ่ง ประเภทสำคัญก็คือเรื่องมรรคเรื่องผล ที่จะเกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติของตนนี้ ให้พากันเอาจริงเอาจัง

อย่าได้เห็นอะไรเป็นของสำคัญยิ่งกว่าใจที่ครองธรรมหรือธรรมครองใจเลย อันนี้เป็นของสำคัญมากนะ พระพุทธเจ้าพระสงฆ์สาวกท่านเลิศๆ ให้มันเห็นประจักษ์ในหัวใจนี่ซิ อย่าเพียงแต่ว่าคาดเดาเกาหมัดไปเลยๆ นั้นมันโลกเขาคาดได้ใครคาดได้ เวลามันขยับมันก็คาด แล้วก็บำเพ็ญความดีไปนิดๆ หน่อยๆ เมื่อความขี้เกียจเข้ามาขวางแล้วก็นอนจมไปเสีย ถ้าลงมันประจักษ์ใจแล้วอะไรจะมาขวางได้ มันต้องพุ่งๆ เลย ความประเสริฐเป็นเครื่องดึงดูดไปมันจะไม่พุ่งๆ ยังไง

ตั้งแต่ความเลวตึงๆ มันยังพุ่งไปก็บิเลสเห็นไหม บิเลสเป็นความเลว ในภาคธรรมะท่านแยกไว้อย่างนั้น ธรรมเป็นของเลิศ บิเลสเป็นของเลว ตั้งแต่บิเลสมันตึงมันดูมันยังสามารถดูดไปได้ มันก็มีรสชาติของมันประเภทหนึ่ง แต่รสทั้งหลายไม่มีอะไรสู้รสธรรมได้ ท่านก็บอกไว้แล้ว เมื่อถึงขั้นธรรมมีอำนาจแล้วก็อย่างเดียวกัน อะไรมาผ่านไม่ได้ บิเลสนี้มาผ่านไม่ได้ ไม่ว่าประเภทใดเป็นชาติสะบั้นไปหมดๆ นั่นละท่านว่าธรรมกล้า จะว่าสติปัญญาถ้าก็ถูกไม่มีอะไรผิด แล้วละเอียดเข้าไปกว่านั้นอีก เรื่องของสติปัญญาที่แหลมที่คมที่คล่องตัวซึมซาบไปนั้นยังมีอีกๆ ที่จะสังหารกิเลสประเภทต่างๆ จนกระทั่งไม่มีอะไรเหลือซากติดหัวใจอยู่เลย นั่นประเสริฐทั้งนั้นๆ ให้พากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

เราก็เทศน์สอนหมู่เพื่อนมานานแสนนาน อยากเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการแนะนำสั่งสอน ด้วยการปฏิบัติของหมู่เพื่อนที่มาอบรมศึกษาจากตนได้มากน้อยเพียงไร เพราะการเทศนาว่าการนี้ก็เคยพูดให้หมู่เพื่อนฟังแล้วว่า ไม่สงสัยในการสอนหมู่เพื่อน ก็บอก

แล้ว เวลาสงสัยเวลาล้มลุกคลุกคลานก็เล่าให้ฟังหมด เป็นยังไงๆ ก็เล่าให้ฟังหมด เวลาสอนไม่ได้เกี่ยวกับคำว่าล้มลุกคลุกคลาน ก็สอนอย่างที่เห็นประจักษ์อยู่ สอนอย่างเต็ม ภูมิๆ เพราะความเมตตาสงสารนั่นแล

ที่เราจะแหวกว่ายๆ ตายเกิดๆ สัมผัสสัมพันธ์หรือเกี่ยวพันกันไปกับพินกับไฟ กับความสุขบ้างทุกข์บ้าง หรือสุขมากทุกข์มาก หรือสุขน้อยทุกข์มาก มันมีมาสักเท่าไร แล้ว จะเป็นไปอย่างนี้ไม่นอกจากนี้ไปเลย แล้วจะแบกจะหามกันไปอย่างนี้ ทุกข์จะเกิด ติดต่อกันไปกับความเกิดๆ แล้วความเกิดนั้นก็เกิดไปตามบุญตามกรรมเสียด้วยนะ หากบุญมีเกิดก็ได้รับความสุข ถ้าบาปมีก็ได้รับความทุกข์ นั่นเรียกว่าตามบุญตามกรรม ไม่มีอะไรที่เป็นของแน่นอน นอกจาก ทุกข์ นตฺถิ อชาตสฺส ทุกข์ย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่เกิด

ฟาดให้แหลกหมด เชื่ออันใดที่จะพาให้เกิดอีกไม่มีเหลือแล้วทุกข์จะมาจากไหน นี้ ทุกข์ นตฺถิ อชาตสฺส ฟังซิ พระพุทธเจ้าท่านเป็นอย่างนี้ พระสาวกทั้งหลายท่านเป็นอย่างนี้ ท่านจึงได้นำธรรมนี้มาพูด ไม่มีอะไรในโลกอันนี้ที่เด่นยิ่งกว่าคำว่า ทุกข์ นตฺถิ อชาตสฺส ไม่เกิดนั่นแลด้วยความบริสุทธิ์ใจ พุทธะ ปรมํ สุขํ ปรมํ สุขํ คือท่านผู้ไม่เกิดนั่นเองเป็นผู้ทรง ปรมํ สุขํ นี้ไว้ ผู้ยังเกิดอยู่อีกยังไม่จัดว่าเป็น ปรมํ สุขํ เพราะ ปรมํ สุขํ เป็นคุณสมบัติของท่านผู้สิ้นกิเลสเรียบร้อยแล้วโดยสมบูรณ์ไม่มีอะไรเหลือ

จิตดวงนี้แหละ ดวงที่ได้ยินได้ฟังอยู่เวลานี้ ถ้าเจ้าของมีความใฝ่ใจใคร่ต่อการ ประพฤติปฏิบัติ ไม่ให้กิเลสมาหลอกมาลวงเอาไปต้มตุ๋นเสียๆ ทั้งวันทั้งคืนแล้ว ยังงี้ก็ได้ครองไม่เป็นอย่างอื่น เอ้า ยากก็ยากซิ การตกทุกข์ลำบากอยู่ในวิภวสงสารนี้มันยาก มันนานขนาดไหน หากกำหนดกฎเกณฑ์ได้เมื่อไร การประกอบความเพียร เอ้า ตายก็สู้ซิ มีกำหนดถึงตายเท่านั้น เราไม่ตายให้กิเลสตาย มีกำหนด เอ้า ฟาดมันหมด ในชั่วชีวิตของเรานี้แค่ตาย เอ้า กิเลสไม่ตายเราตาย สติปัญญาศรัทธาความเพียรมีขนาดไหนฟาดมันลงๆ สุดท้ายเราก็เห็นกิเลสตายต่อหน้าต่อตา ตายให้เราเห็นนะซิ มันตายอยู่ในหัวใจนี้

เพราะกิเลสอยู่ในหัวใจ เกิดในหัวใจ ดับที่หัวใจ ฆ่ากันที่หัวใจด้วยอรรถด้วยธรรม อันนี้ท่านว่า โภธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ ฆ่าความโกรธได้แล้วอยู่เป็นสุข ขึ้นกิเลสก็จะ เป็นอะไรไป กิเลส ฆตฺวา สุขํ เสติ ฆ่ากิเลสได้แล้วอยู่เป็นสุข จะผิดอะไรไปเพราะความ โกรธก็เป็นกิเลส กิเลสครอบไปหมดเลย เป็นสาธารณะ ฆ่ากิเลสได้แล้วอยู่เป็นสุขจะผิดอะไร กิเลส ฆตฺวา สุขํ เสติ เอ้า กิเลสมีเท่าไรฆ่าหมดแล้วเป็นสุข ท่านยกมาเพียงเอง เทศว่า โภธํ ฆตฺวา ผู้ที่มีความโกรธมาก ท่านก็สอนไปจุดนั้น ฆ่าความโกรธได้แล้วเป็นสุขนะ ที่นี้คำว่ากิเลสมันครอบนี้ ฆ่ากิเลสตายแล้วมันสุขนะเป็นบรมสุขด้วย

เหนื่อยแล้ว เอละพอ